

Bundnar søgur

– Binding hevur alt at siga, eg livi av tí. Soleiðis sigur Svanhild Strøm designari og annar av rithøvundum av nýggju bindibókini Bundnar søgur, sum kom út fyri kortum. Hin høvundin er mamma hennara Marjun Biskopstø

– Fólk hava bundið skipstroyggjur, hosur og skóleistar í Føroyum í øldir – úr føroyskum tógvi. Eg hevði hug at siggja tey vøkru mynstrini við tógvi úr øðrum heimspørtum eisini. Í uppskriftunum í bókini havi eg tí brúkt eitt breitt úrval av tógvi frá Sandenes Garn. Frá norskari ull til tweed, alpakka, mohair og silki

Svanhild Strøm er høvuðsdesignarin hjá Dale of Norway, ein av elstu bindifyritøkunum í Noregi og í verðini. Gerandisdagurin snýr seg tí um binding, ull, eygu og umfør, bæði tá hon er heima í Noregi og tá ið hon er úti í heimi í arbeiðsrindum.

Á sumri 2015 varð Svanhild kontaktað av einum norskum redaktøri, sum hevði sæð bókina Føroysk bindingarmynstur eftir Skraddar Debes.

– Han ynskti at gera eina øðrvísi bindibók. Eina vakra bók, sum fólk ynsktu at hava liggjandi frammí. Eg loftaði tí og sá hetta sum ein góðan møguleika at varpa

ljós á nakað, sum eg gangi høgt uppí og arbeiði við dagliga.

Bókin eitt úrslit av tíð og stað

Um hetta mundi las mamma Svanhild, Marjun, Tekstil kultur í Noregi, og var hon ógvuliga hugtikin av bindisøgu. Hetta hevði nógv at siga fyri, hvussu bókin bleiv. Eitt annað, sum eisini ávirkaði tær báðar nógv, var, at Dale Garn legði tógvframleiðsluna í Dale, har Svanhild býr, niður.

– Hetta var eitt sorgarkapittul hjá eini heilari bygd. Eitt søguligt tíðarskeið við meira enn 100 árum við serkunnleika endaði. Eg vil siga, at bókin er eitt úrslit

av tíð og stað, har sum vit báðar vóru í lívinum júst tá, og tað fall natúrligt at gera hana saman.

Ein kærur fylgisveinur

Bókin eftir Hans Marius Debes, Føroysk bindingarmynstur, hevur verið ein kærur fylgisveinur hjá Svanhild alt hennara vaksna lív. Hugskotið og íblásturin til Bundnar søgur var at geva nøkrum av bindingarmynstrunum, sum hann hevði savnað, nýtt lív.

– So hvørt, sum eg fekk meir at vita um Skraddar Debes, fann eg, umframt tey 136 ymisku bindingarmynstrini, eisini eitt satt ríkidømi av søgum, sum eg einki visti um. Vakrar søgur úr farnari tíð. Einari tíð, sum var so ymisk frá mínari egnu. Eg fekk íblástur úr søgunum, har hann gjølla lýsir klædnapløgg í smálutum. Og harafturat lýsingarnar av sterkum kvinnum, sagdar við størstu virðing. Eg havi endurgivið nakrar av søgunum í bókini, tí eg haldi, at tær eru virðismiklar, og eg ynski, at nýggj ættarlið eisini skulu fáa kunnleika um tær.

Við ommuni í huga

Svanhild og mamman eru úr einari familju, har fleiri ættarlið hava fingist við handarbeiði. Mamma og omma teirra var frá einari tíð, tá ið umráðandi var at spara upp á næstan alt. Gamla, slitnar troyggjur vórðu ikki tveittar

burtur, men kliptar sundur og seymaðar um til okkurt annað. Hvør einasta rest fekk nýtt lív og varð endurnýtt sum litrík teppi, pútur og gardinur.

– Heima hjá ommu hava vit verið umgirdar av vøkru, gomlu føroysku bindingarmynstrunum. Tað, sum hon goymdi øll árin, hevur verið virðismikið tilfeingi og íblástur hjá okkum. Tað hevur tí verið við henni í huga, at henda bók er vorðin til.

Hevði ikki nógv tol at byrja við

– Tá eg var seks ára gomul, byrjaði eg at binda við “dukku” og bant nógvar langar snórar. Síðani lærði mamma meg at binda við stokkum, men eg hevði ikki nóg nógv tol til tað tá. Omma hevur óivað eisini sitið nógv við mær.

Svanhild minnst væl sítt fyrsta bundna plagg, sum var eitt smalt, stríput turriklæði til dukkuna. Men skjótt vaks ambitionsniveau’ið:

– Eg minnst, at eg kastaði uppá eitt bundnaturriklæði í handarbeiðstímanum í 6. flokki, eitt sindur yvirambitið. Tað liggur enn í posanum ... eitt jólatrøll av teimum heilt stóru. So fór eg at binda “rør” ístaðin (red: runt turriklæði). Tað gekk betur, og síðani byrjaði eg at binda eftir uppskrift. Í 7. flokki høvdu vinkonurnar bindiklubba, tá fór eg at binda troyggjur, minnst eg, og síðani blivu nógvar troyggjur bundnar. Eg lærði meg fyrst at binda grundmodellir eftir uppskrift og so, tá ið eg visti meir um taka uppá og taka av, bant eg eftir huganum.

Heimsmet í bindiklubbum

At binda er ógvuliga grundleggjandi í føroyskari mentan. Gamalt orðatak sigur: Ull er Føroya gull, og kannar tú føroyska bindingarsøgu, gongur sjón fyri søgn. Og helst hava vit eisini heimsmet í bindiklubbum samanborið við fólkatálið. Her hittast kvinna í

øllum aldri, koma við hugskotum og flyta kunnleika um binding víðari.

Seinnu árin hevur binding eisini vundið nógv upp á seg í aðrastaðni við. Men hví er binding so nógv uppi í tíðini? Svanhild svarar:

– Alt hevur sína tíð. Føroyska bindisøgan vísir okkum eisini, at binding her heima hevur verið skiftandi ígjøgnum tíðirnar. Við einum ráki fært tú altíð eitt mótrák. Nú siggja vit mótrák til massaframleiðslu, importeraðum vørum úr Kina og einum stressaðum gerandisdegi. Størsta mótrák til hetta man vera ein heima-bundin troyggja.

Og fara vit at binda líka nógv í framtíðini?

– Havi hug at siga ja, men tað er ikki sannlíkt. Mammur hava ikki tíð at sita og binda við børnunum í dag, so um tað ikki verður prioriterað í samfelagnum og skúlunum, so nei. Hesa avbjóðingina máttu vit eisini taka støðu til, tá vit tosaðu við forlagið um málbólkin fyri bókina. Eg hevði hug at fáa tær heilt ungu við, men hvussu nógvar 20-ára gamlar binda í dag? Í Føroyum finnast tær, men ikki nógvar eru í Norra og Danmark tíverri. Og tað er syrgiligt.

Høvdu nógv meira tilfar

Svanhild og Marjun høvdu tilfar til eina nógv størri bók, men forlagið prioriteraði bókina soleiðis, sum hon er blivin.

– Tað var ringt at góðtaka, tí vit høvdu arbeið leingi við tilfarinum og sóu helst, at alt kom við, men vit eru sera væl nøgdar við bókina.

Bókin, sum kom út í Føroyum, Noregi og Danmarks samstundis, er ógvuliga væl móttikin. Og kemur ein tvey’ari?

– Tað eru tað nógv, sum spyrja. Hvør veit. Eg havi tilfarið í høvdu til eina afturat, men hetta er eitt stórt og tíðarkrevjandi arbeiði. Eitt arbeiði, sum eg má gera í frítíðini, og hon er ikki tann stóra, tí eg havi eitt krevjandi dagligt arbeiði, sum skal røkjast.

– Blátt hevur stóran leiklut í mínum hugaheimi, ivaleyst tí Føroyar eru umgirdar av sjógvi. Tað kennist, sum havið er endaleyst, og onga staðni finni eg slíkan frið og íblástur, sum her heima